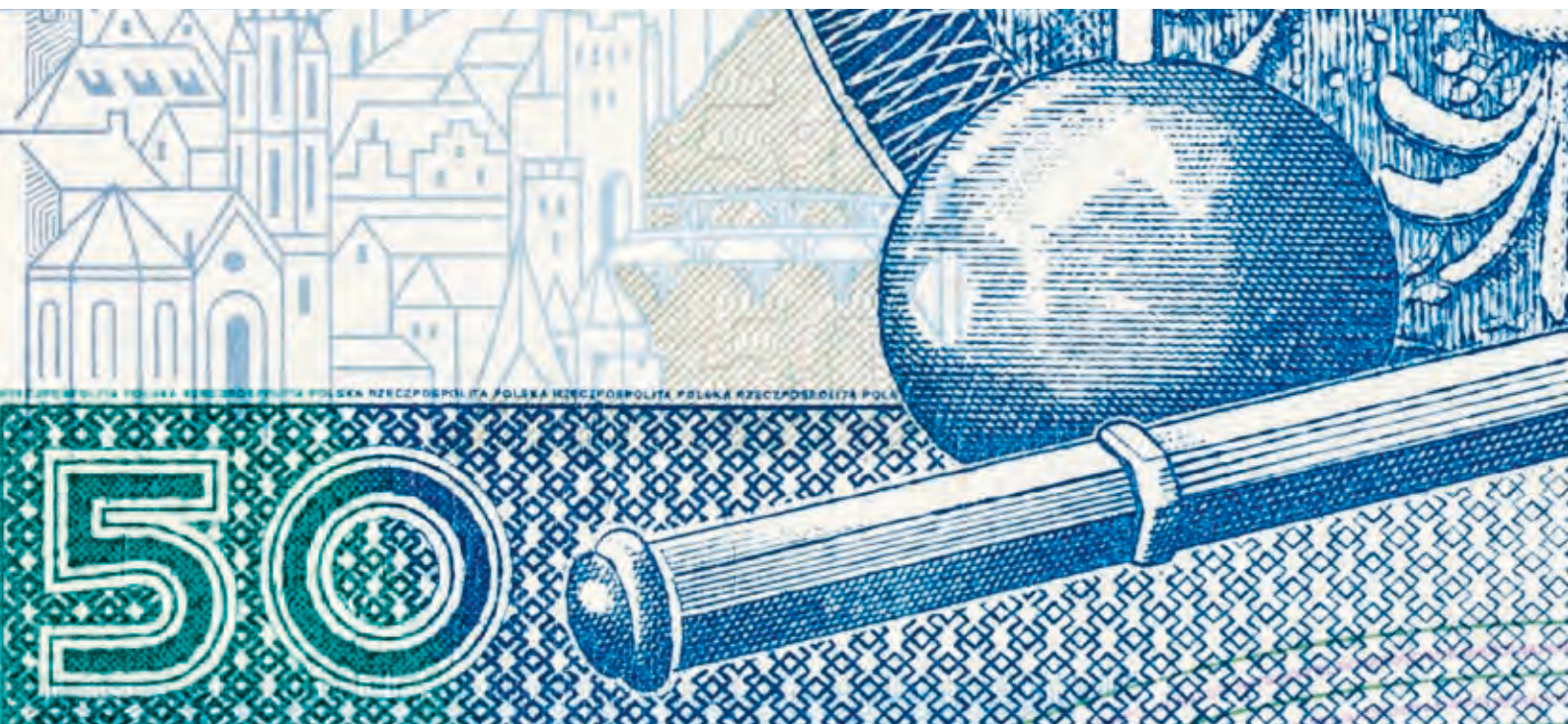

Wrzesień, 2017 r.

Porównanie wysokości prowizji i opłat związanych z rozliczeniami pieniężnymi w złotych w polskim sektorze bankowym

w obszarze klientów indywidualnych
(wg danych na 30 czerwca 2017 r.)

Wrzesień, 2017 r.

**Porównanie wysokości prowizji
i opłat związanych z rozliczeniami
pieniężnymi w złotych w polskim
sektorze bankowym
w obszarze klientów indywidualnych
(wg danych na 30 czerwca 2017 r.)**

Opracował:
Departament Systemu Płatniczego
Wydział Normalizacji i Standaryzacji
Narodowy Bank Polski
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
www.nbp.pl
© Copyright Narodowy Bank Polski, 2017

Spis treści

1. Wprowadzenie	1
2. Zmiany wysokości opłat i prowizji w taryfach analizowanych banków w pierwszym półroczu 2017 r.	3
2.1. Alior Bank S.A.	3
2.2. Raiffeisen Bank Polska S.A.	3
2.3. Bank Handlowy w Warszawie S.A.	4
2.4. Bank BGŻ BNP Paribas S.A.	5
2.5. Bank Pocztowy S.A.	6
2.6. mBank S.A.	7
2.7. Bank Ochrony Środowiska S.A.	8
2.8. ING Bank Śląski S.A.	8
3. Wysokość opłat i prowizji za podstawowe usługi płatnicze	9
3.1. Opłata za prowadzenie rachunku płatniczego	9
3.2. Opłata za realizację polecenia przelewu w oddziale	12
3.3. Opłata za realizację polecenia przelewu przez telefon	12
3.4. Opłata za realizację polecenia przelewu przez Internet	12
3.5. Opłata za realizację przelewu natychmiastowego	13
3.6. Opłata za realizację przelewu SORBNET2	15
3.7. Opłata za realizację polecenia zapłaty	16
3.8. Opłata za realizację zlecenia stałego	16
3.9. Opłata za realizację w banku wpłaty gotówkowej na rachunek płatniczy w innym banku	16
3.10. Opłata za realizację w instytucjach innych niż banki wpłaty gotówkowej na rachunek płatniczy w banku	17
4. Wysokość opłat i prowizji związanych z obsługą kart debetowych	19
4.1. Opłata za wydanie karty	19
4.2. Opłata za wznowienie karty	19
4.3. Opłata za użytkowanie karty	19
4.4. Opłata za wypłaty gotówki z użyciem karty debetowej w bankomatach własnych	21
4.5. Opłata za wypłaty gotówki w bankomatach innych banków w kraju	23
4.6. Opłata za wypłatę w bankomatach za granicą	24
4.7. Opłata za przewalutowanie transakcji	25
4.8. Opłata za usługę cash back	25

5. Tendencje zmian średnich cen ważonych poszczególnych badanych usług płatniczych w okresie od 2005 r.	26
6. Podsumowanie	29
6.1. Czynniki zewnętrzne wpływające na politykę opłat	29
6.2. Podsumowanie zmian cenowych w pierwszym półroczu 2017 r.	31
Załączniki	34

1. Wprowadzenie

Poniższy materiał Departamentu Systemu Płatniczego (DSP) stanowi analizę opłat i prowizji wybranych usług płatniczych w zakresie płatności detalicznych osób fizycznych w złotych, w polskim sektorze bankowym, w okresie od grudnia 2016 r. do czerwca 2017 r. Ww. analiza ma charakter cykliczny i przygotowywana jest w odstępach półrocznych, począwszy od 2005 r.

Zgodnie z założeniem przyjętym w 2005 r., jak również w celu zapewnienia porównywalności prezentowanych danych, do analizy wybrane zostały rachunki płatnicze, które spośród ofert danego banku wydają się najbardziej popularne. Są to rachunki standardowe, najbardziej powszechne, dedykowane każdej osobie fizycznej. Analiza nie uwzględnia rachunków dedykowanych wybranym grupom klientów, np. osobom zamożnym, młodym, jak również rachunków oferowanych w ramach ofert promocyjnych czy rachunków o określonej funkcjonalności.

Analogicznie, w przypadku kart płatniczych analiza obejmuje wyłącznie karty debetowe, które wydawane są do analizowanych rachunków o charakterze standardowym. Analiza ta nie uwzględnia innych kart debetowych, kredytowych i obciążeniowych.

Niniejsza analiza przygotowana została w oparciu o dane zawarte w ogólnie dostępnych taryfach opłat i prowizji zamieszczanych na stronach internetowych wybranych banków i zawiera analizę wysokości prowizji i opłat pobieranych przez polskie banki za usługi płatnicze w złotych w czerwcu 2017 r. i ich porównanie z grudniem 2016 r.

Materiał prezentuje dane o siedemnastu bankach, analogicznie jak w poprzednim półroczu¹.

Analiza porównawcza obarczona jest ryzykiem związanym z:

- różnorodną prezentacją przez banki swoich ofert cenowych, co stwarza problem opracowania obiektywnych metod porównawczych. Przykładem takiej sytuacji jest podawanie przez bank ceny za korzystanie z instrumentu płatniczego lub informacji o zerowej opłacie przy jednoczesnym wskazaniu warunków, których spełnienie zwalnia klienta z tych opłat.
- zmianą oferty produktowej banków, tj. wycofywaniem dotychczas analizowanych standardowych rachunków płatniczych i wprowadzaniem nowych produktów. Niniejsza analiza uwzględnia aktualną ofertę banków, nie obejmuje tzw. „rachunków

¹ Na dzień 30 czerwca 2017 r. suma bilansowa wszystkich banków komercyjnych wynosiła 1,62 bln zł (dane NBP). Udział siedemnastu analizowanych banków w grupie wszystkich banków w zakresie sum bilansowych wyniósł 78,41%.

starych”, wycofanych z oferty dla nowych klientów, ale będących nadal w obsłudze banków.

Dlatego też w Załączniku nr 1 w kolumnie „Prowadzenie rachunku płatniczego (miesięcznie)” oraz w Załączniku nr 2 w kolumnie „Opłata miesięczna za użytkowanie karty” prezentowane są ceny ww. usług, natomiast wszystkie warunki zwalniające z opłaty opisane są w przypisach pod tabelami.

2. Zmiany wysokości opłat i prowizji w taryfach analizowanych banków w pierwszym półroczu 2017 r.

W pierwszym półroczu 2017 r. zmiany cenowe w zakresie analizowanych standardowych rachunków płatniczych i powiązanych z nimi produktów i usług bankowych wprowadziło osiem następujących banków z grupy banków analizowanych:

2.1. Alior Bank S.A.

Podstawowe opłaty dotyczące otwarcia i prowadzenia analizowanego rachunku płatniczego Konto Rozsądne i użytkowania karty debetowej MasterCard wydanej do tego rachunku nie uległy zmianie, natomiast bank podwyższył i wprowadził od 27 marca 2017 r. następujące opłaty związane z usługami wokół karty debetowej :

- podwyższył opłatę warunkową za wypłatę gotówki w krajowych bankomatach sieci Planet Cash, w bankomatach innych sieci oraz bankomatach innych banków krajowych z 3,00 zł do 5,00 zł. Opłata ma charakter warunkowy i nie jest pobierana, jeśli na rachunku, do którego wydana jest karta debetowa, odnotowano wpływ wynagrodzenia, stypendium, renty lub emerytury. Warunek nie uległ zmianie w stosunku do poprzedniego półrocza.
- Wprowadził prowizję za przewalutowanie transakcji zagranicznych w wysokości 2%. Prowizja pobierana jest w przypadku transakcji dokonanych w walucie innej niż PLN i dotyczy kart wydanych w organizacji Visa.

2.2. Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raiffeisen Bank Polska S.A. wprowadził zmiany w zakresie kart debetowych wydawanych do rachunku Wymarzone Konto polegające na:

- podniesieniu ceny za miesięczne użytkowanie karty debetowej MasterCard Debit do nowootwieranych rachunków Wymarzone Konto. Miesięczna opłata za użytkowanie karty MasterCard Debit jest stała i wynosi 3,00 zł dla kart wydanych do Wymarzonego Konta otwartego do dnia 19.03.2017 r. Dla kart wydanych do Wymarzonego Konta otwartego od dnia 20.03.2017 r. opłata miesięczna za użytkowanie karty wzrosła z 3,00 zł i wynosi 6,00 zł. Karta ta umożliwia bezpłatne wypłaty gotówki w bankomatach własnych banku, sieci Euronet i pozostałych bankomatach w kraju.
- Rozszerzeniu oferty kart debetowych wydawanych do ww. rachunku o kartę debetową Karta Wymarzona Visa. Miesięczna opłata za użytkowanie nowej Karty

Wymarzona Visa ma charakter warunkowy. Opłata wynosi 3,00 zł i można jej uniknąć w przypadku wykonania co najmniej jednej transakcji bezgotówkowej ww. kartą debetową. Możliwość darmowego korzystania z karty debetowej Visa Bank rekompensuje sobie opłatami za wypłaty gotówki z bankomatów na terenie kraju. W przypadku tej karty bezpłatne są wypłaty gotówki kartą Visa z bankomatów banku i sieci Euronet. Wypłaty z pozostałych bankomatów w kraju kosztują 6,00 zł.

2.3. Bank Handlowy w Warszawie S.A.

Bank Handlowy w Warszawie S.A. od 1 marca 2017 r. wprowadził zmiany opłat w zakresie analizowanego CitiKonta. Wprowadzie miesięczna opłata za prowadzenie rachunku płatniczego CitiKonto nie uległa zmianie i w zależności od wysokości miesięcznych wpływów na rachunek wynosi 3,00 zł, gdy w danym miesiącu wpływy te wynoszą minimum 3.500 zł, lub 8,00 zł, gdy w danym miesiącu wpływy na konto wynoszą minimum 2.000 zł, lub 15,00 zł w pozostałych przypadkach, natomiast bank w znaczący sposób podniósł opłaty za polecenia przelewu zlecane z rachunku i realizowane w oddziale lub przez telefon. I tak:

- opłata za polecenie przelewu zlecane w oddziale wzrosła z 10,00 zł do 20,00 zł,
- opłata za polecenie przelewu zlecane przez telefon wzrosła z 10,00 zł do 20,00 zł.

Bank Handlowy w Warszawie S.A. od 1 marca 2017 r. wprowadził możliwość wykonywania przelewów ekspresowych w systemie Express Elixir z następującą opłatą:

- przelew ekspresowy realizowany przez internet i automatyczny call center kosztuje 15,00 zł,
- przelew ekspresowy zlecany w oddziale i u doradcy w call center kosztuje 30,00 zł.

Bank rozszerzył kanały realizacji przelewów w systemie SORBNET2 o kanał internetowy:

- przelew w systemie SORBNET2 od kwoty 1 mln zł realizowany przez internet kosztuje 20,00 zł (dotychczas oferowane kanały to oddział banku i doradca w call center z opłatą w wysokości 40,00 zł).

Od 1 marca 2017 r. bank wprowadził również zmiany cenowe w zakresie karty debetowej wydanej do rachunku CitiKonto i usług związanych z kartą:

- miesięczna opłata za użytkowanie karty debetowej wzrosła z 6,00 zł do 8,00 zł, opłata ma charakter bezwarunkowy,
- opłata za wypłatę gotówki w bankomatach innych banków w kraju wzrosła z 5,00 zł do 7,00 zł.

2.4. Bank BGŻ BNP Paribas S.A.

Z dniem 22 maja 2017 r. dotychczas analizowane Konto Praktyczne zostało wycofane z oferty dla nowych klientów i znajduje się aktualnie w grupie kont będących w obsłudze. Aktualna oferta obejmuje cztery konta: Konto Optymalne, Konto Maksymalne, Konto Premium i Bankowość Prywatną. Przedmiotem niniejszej analizy jest Konto Optymalne.

- Opłata miesięczna za prowadzenie Konta Optymalnego wynosi 0 zł i ma charakter bezwarunkowy. Dotychczas analizowane Konto Praktyczne kosztowało 10,00 zł miesięcznie, a opłata powiązana była z wpływami na rachunek płatniczy i można było jej uniknąć, zapewniając przynajmniej jeden wpływ na rachunek w wysokości minimum 1.000,00 zł.
- Aktualnie bank zaoferował darmowy rachunek płatniczy, ale podniósł o 100% opłatę za realizację przelewu w ramach bankowości telefonicznej, tj. z 3,00 zł do 6,00 zł.
- Obniżeniu uległa opłata za realizację przelewu SORBNET2 w kwocie mniejszej niż 1 mln zł z 30,00 zł do 25,00 zł.

Bank wprowadził również zmiany w zakresie opłat związanych z kartą debetową wydaną do rachunku płatniczego Konto Optymalne. Dotychczasowa karta debetowa do rachunku Konto Praktyczne kosztowała 7,00 zł, opłata miała charakter warunkowy. Warunkiem uprawniającym do zwolnienia z opłaty za kartę było wykonanie w ostatnim miesiącu transakcji bezgotówkowych na kwotę minimum 300,00 zł.

- Aktualnie karta debetowa do rachunku Konto Optymalne, podobnie jak sam rachunek płatniczy, jest darmowa i nie jest ograniczona żadnymi warunkami.
- Oferując darmową kartę debetową, bank podniósł opłaty za wypłaty gotówki w bankomatach innych banków w kraju z 0 zł do 5,00 zł oraz podniósł opłaty za wypłaty gotówki w bankomatach za granicą z 0 zł do 10,00 zł.
- Bank ograniczył też liczbę banków posiadających własną sieć bankomatów, w których można było dokonać bezprowizyjnych wypłat gotówki. Karta debetowa wydana do dotychczas analizowanego rachunku płatniczego Konto Praktyczne uprawniała do tzw. darmowej wypłaty gotówki we wszystkich bankomatach w kraju i za granicą. Karta debetowa wydana do aktualnie oferowanego Konta Optymalnego wprowadza istotne ograniczenia sieci darmowych bankomatów. Posiadacze Konta Optymalnego nie ponoszą opłaty wypłacając gotówkę w kraju z bankomatów BGŻ BNP Paribas S.A. i sieci Planet Cash, a za granicą z bankomatów grupy BNP Paribas i Global Alliance.

2.5. Bank Pocztowy S.A.

Bank Pocztowy S.A. również wprowadził zmiany w ofercie rachunków płatniczych i opłat z nimi związanych. Dotychczasowe Pocztowe Konto ZawszeDarmowe z opłatą 0 zł i gwarancją niezmienności opłaty zostało wycofane z oferty i od marca 2017 r. znajduje się w obsłudze. Do oferty banku od marca 2017 r. wprowadzono dwa rachunki:

- Bliskie Konto Pocztowe, które kosztuje 10,00 zł lub 5,00 zł miesięcznie. Opłata w wysokości 5,00 zł dotyczy rachunku, którego posiadacz ukończył 65 rok życia. Opłata ma charakter warunkowy, warunkiem zwalniającym z ponoszenia miesięcznej opłaty w wysokości 10,00 zł lub 5,00 zł jest wartość transakcji bezgotówkowych wykonanych kartami wydanymi do rachunku w ostatnim miesiącu na poziomie minimum 300,00 zł.
- Pocztowe Konto Bez Ograniczeń, które kosztuje 15,00 zł miesięcznie. Opłata ma charakter bezwarunkowy.

Przedmiotem niniejszej analizy jest Bliskie Konto Pocztowe. Opłaty za polecenia przelewu, polecenia zapłaty, zlecenia stałe i wpłaty gotówkowe wykonywane w ramach nowego rachunku nie uległy zmianie.

Bank, jako jedyny, dostarcza posiadaczowi rachunku gotówkę pod wskazany adres na podstawie jednorazowego bądź cyklicznego zlecenia, ale w nowej ofercie nie ma już możliwości darmowego dostarczenia gotówki. Usługa ta dla posiadacza Bliskiego Konta Poczтового kosztuje 7,00 zł za każdą wypłatę. Od marca 2017 r. dla grupy klientów, posiadaczy rachunku, którzy ukończyli 65 rok życia, bank obniżył opłatę za tę usługę z 7,00 zł do 5,00 zł. Przy dotychczas analizowanym Poczтовым Koncie ZawszeDarmowym pierwsze zlecenie wypłaty w miesiącu było darmowe (0 zł), natomiast każde kolejne zlecenie wypłaty kosztowało 7,00 zł.

Zmieniła się również polityka banku w zakresie opłat związanych z kartą debetową wydaną do rachunku płatniczego Bliskie Konto Pocztowe.

- Miesięczna opłata za kartę debetową wydaną do nowego rachunku pn. Bliskie Konto Pocztowe uległa obniżeniu z 5,00 zł do 0 zł. Aktualna opłata ma charakter bezwarunkowy, podczas gdy w ubiegłym półroczu opłata w wysokości 5,00 zł miała charakter warunkowy. Można było jej uniknąć, wykonując kartą transakcje bezgotówkowe na kwotę minimum 300,00 zł. Dotychczasowy warunek uprawniający do zwolnienia z opłaty za kartę debetową jest teraz warunkiem uprawniającym do zwolnienia z opłaty za rachunek płatniczy.
- Wprawdzie bank obniżył opłatę za kartę debetową wydaną do rachunku, ale podniósł opłatę za wypłaty gotówki we wskazanych sieciach bankomatów krajowych z 0 zł do 2,00 zł oraz

- ograniczył sieć wskazanych bankomatów krajowych do bankomatów Planet Cash. Wcześniej bezprowizyjne wypłaty gotówki były możliwe również w bankomatach PKO BP S.A. i BZ WBK S.A.
- Ograniczenie sieci bankomatów dotyczy też posiadaczy wycofanego, będącego w obsłudze Poczтового Konta ZawszeDarmowego. Dotychczas nie ponosili opłaty, wypłacając gotówkę z sieci bankomatów Planet Cash, PKO BP S.A. i BZ WBK S.A., aktualnie darmowa wypłata będzie możliwa w sieci Planet Cash. Wypłaty w bankomatach PKO BP S.A. i BZ WBK S.A. będą kosztowały 5,00 zł.
- Bank Pocztowy S.A. obniżył opłatę za wypłaty gotówki w bankomatach innych banków w kraju z 5,00 zł do 2,00 zł i tym samym ujedynolicił ją z opłatą za wypłatę gotówki we wskazanych bankomatach.
- Ww. opłaty można uniknąć, wykupując abonament na bezprowizyjne wypłaty gotówki ze wszystkich bankomatów w kraju i za granicą, który kosztuje miesięcznie 5,00 zł. Jest to opłata stała i po wykupieniu tego abonamentu karta debetowa wydana do rachunku per saldo nie kosztuje już 0 zł, ale pośrednio kosztuje 5,00 zł.

2.6. mBank S.A.

W mBanku zmianie od 1 lutego 2017 r. uległy zasady i wysokość opłat za wypłaty gotówki z bankomatów mBanku i banków wskazanych na terenie Polski, wypłaty gotówki w bankomatach innych banków w kraju oraz wypłaty gotówki w bankomatach za granicą. Zmiany są następujące:

- prowizja od wypłaty gotówki w bankomatach mBanku, sieci bankomatów Euronetu, Planet Cash oraz Banku Zachodniego WBK S.A. na terenie Polski wynosi od 1 lutego br. 0 zł dla wypłat w wysokości co najmniej 100 zł,
- prowizja od wypłaty gotówki w tych samych bankomatach, ale kwoty niższej niż 100 zł, wynosi 1,30 zł.
- Zasada ta dotyczy również wypłat dokonywanych w ramach wykupionej usługi „Wypłaty ze wszystkich bankomatów”. Dotychczasowe wypłaty gotówki kartą debetową wydaną do rachunku eKonta Standard w bankomatach mBanku S.A. i wskazanych banków były darmowe. Wypłata z bankomatów kwoty mniejszej niż 100 zł nie będzie obciążona opłatą w wysokości 1,30 zł w przypadku dokonania tzw. „wypłaty bez karty”, czyli po wpisaniu kodu BLIK.
- Prowizja od wypłat gotówki w pozostałych bankomatach krajowych, która wynosiła dotychczas 3%, minimum 5,00 zł i maximum 9,00 zł, od 1 lutego br. wynosi 7,00 zł bez względu na kwotę wypłaty. Klienci korzystający z usługi „Wypłaty ze

wszystkich bankomatów” płać 1,30 zł za wypłaty poniżej 100 zł i 0 zł za wypłaty co najmniej 100 zł.

- Prowizja od wypłat gotówki w bankomatach za granicą również wzrosła i wynosi od 1 lutego br. 10,00 zł, dotychczas wynosiła 3%, minimum 9,00 zł.

Wysokość miesięcznej opłaty za kartę debetową wydaną do eKonta Standard, jak i charakter warunku zwalniającego nie uległy zmianie. Karta kosztuje miesięcznie 4,00 zł a warunkiem zwalniającym z opłaty jest wykonanie dowolną kartą debetową i/ lub kredytową 5 transakcji bezgotówkowych za ostatni miesiąc.

2.7. Bank Ochrony Środowiska S.A.

Bank dla KONTA BEZ KOSZTÓW wprowadził możliwość wykonywania przelewów do banków krajowych za pośrednictwem telefonu z opłatą w wysokości 5,00 zł miesięcznie.

2.8. ING Bank Śląski S.A.

Bank dla analizowanego rachunku płatniczego Komfort i wydanej do niego karty Debit MasterCard obniżył opłaty za wypłatę gotówki w bankomatach za granicą z 6,00% wartości transakcji do 3,00%.

3. Wysokość opłat i prowizji za podstawowe usługi płatnicze

Dla potrzeb niniejszego opracowania, na podstawie ogólnie dostępnych informacji (m.in. ze stron internetowych dostawców), zostały zebrane dane o wysokości podstawowych rodzajów prowizji i opłat bankowych za prowadzenie standardowego rachunku płatniczego wraz z podstawowymi usługami płatniczymi, takimi jak: wpłata gotówkowa, polecenie przelewu, polecenie zapłaty, zlecenie stałe, przelewy natychmiastowe (ekspresowe) i przelewy SORBNET2. Wśród wybranych banków znajdują się największe banki detaliczne i kilka mniejszych, co pozwala uznać uzyskane rezultaty za reprezentatywne dla całego sektora bankowego. Prezentowane w tym rozdziale średnie ceny usług płatniczych są średnimi arytmetycznymi z opłat w poszczególnych bankach. Aby wyjaśnić, w jaki sposób banki oddziałują na zachowania klientów, wskazano również wysokość opłat za realizację poleceń przelewu w zależności od sposobu komunikowania się klienta z bankiem, a ponadto przedstawiono wysokość opłat za realizację zleceń stałych (są szczególnym rodzajem przelewu) oraz poleceń zapłaty.

Wyniki analizy opłat i prowizji związanych z rozliczeniami pieniężnymi w ramach rachunku płatniczego przedstawiają się następująco:

3.1. Opłata za prowadzenie rachunku płatniczego

Średnia miesięczna opłata za prowadzenie standardowego rachunku płatniczego dla klientów detalicznych w polskich bankach wyniosła 4,74 zł i utrzymuje się na takim samym poziomie jak w grudniu 2016 r. (wynosiła 4,74 zł). W grupie analizowanych banków dwa banki dość mocno przemodelowały swoją ofertę w zakresie rachunku płatniczego, są to: Bank Pocztowy S.A. i Bank BGŻ BNP Paribas S.A. Zmiana ta – poza nową ofertą rachunków płatniczych i ich nazw - w zakresie cenowym jest odwróceniem cen dotychczas analizowanych rachunków płatniczych i w sumie nie wpłynęła na wysokość średniej miesięcznej opłaty za prowadzenie rachunku płatniczego w grupie analizowanych banków.

- W Banku Pocztowym S.A. zamiast dotychczas analizowanego Pocztowego Konta ZawszeDarmowego, które kosztowało 0 zł i zawierało gwarancją niezmienności opłaty, przedmiotem analizy jest wprowadzone od marca 2017 r. Bliskie Konto Pocztove, które kosztuje 10,00 zł lub 5,00 zł. Opłata w wysokości 5,00 zł dotyczy rachunku, którego posiadacz ukończył 65 rok życia. Opłata ma charakter warunkowy, warunkiem zwalnającym z ponoszenia miesięcznej opłaty w wysokości 10,00 zł lub 5,00 zł jest wartość transakcji bezgotówkowych w ostatnim miesiącu na poziomie minimum 300,00 zł.

- W Banku BGŻ BNP Paribas S.A. zamiast dotychczas analizowanego Konta Praktycznego, które kosztowało 10,00 zł miesięcznie lub 0 zł w przypadku zapewnienia przynajmniej jednego wpływu w wysokości minimum 1.000,00 zł, przedmiotem analizy jest Konto Optymalne z opłatą miesięczną w wysokości 0 zł. Opłata ma charakter bezwarunkowy.

We wszystkich badanych bankach opłata za obsługę rachunku płatniczego pobierana jest w cyklu miesięcznym i waha się w przedziale od 0,00 zł do 15,00 zł.

- W sześciu bankach prowadzenie rachunku płatniczego jest bezpłatne, bez konieczności realizacji dodatkowych warunków (Bank Zachodni WBK S.A., mBank S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A., BOŚ S.A., Getin Noble Bank S.A. i Raiffeisen Bank Polska S.A.). W stosunku do poprzedniego półrocza liczba banków w tej grupie nie zmieniła się, zmienił się natomiast skład banków, zamiast Banku Pocztowego S.A. do grupy dołączył Bank BGŻ BNP Paribas S.A.
- W pięciu bankach opłata jest stała, wynosi od 3,80 zł do 12,00 zł i ma charakter bezwarunkowy (KBS, Credit Agricole Bank Polska S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A., ING Bank Śląski S.A. i Deutsche Bank Polska S.A.). W stosunku do poprzedniego półrocza nie było zmian w tej grupie.
- W sześciu bankach opłata ma charakter warunkowy, mieści się w przedziale od 0,00 zł do 10,00 zł, a spełnienie warunków uprawnia do zwolnienia klienta z ponoszenia tej opłaty. Wśród warunków uprawniających do zwolnienia z opłaty w dwóch bankach warunki dotyczą miesięcznych wpływów na rachunek (Bank Handlowy w Warszawie S.A. i Alior Bank S.A.), w dwóch kolejnych warunki dotyczą posiadania karty debetowej bądź liczby transakcji bezgotówkowych dokonanych kartą debetową (PKO BP S.A. i Bank Pocztowy S.A.) i w dwóch kolejnych są to warunki mieszane (Bank Millennium S.A. i Euro Bank S.A.). Poniżej wykaz warunków zwalniających z opłaty:
 - opłata za prowadzenie rachunku płatniczego wynosi 3,00 zł, gdy w danym miesiącu wpływy na rachunek wynoszą minimum 3.500,00 zł; 8,00 zł, gdy w danym miesiącu wpływy na rachunek wynoszą minimum 2.000,00 zł i 15,00 zł w pozostałych przypadkach (Bank Handlowy w Warszawie S.A.),
 - opłata za prowadzenie rachunku w wysokości 8,00 zł nie jest pobierana, jeżeli w danym miesiącu, innym niż miesiąc otwarcia rachunku, na rachunku odnotowano wpływ z tytułu wynagrodzenia dokonany przez pracodawcę bądź wpływ z tytułu stypendium dokonany przez uczelnię wyższą bądź wpływ z tytułu renty lub emerytury dokonany przez ZUS (Alior Bank S.A.),

- opłata za prowadzenie rachunku wynosi 0,00 zł dla rachunku z kartą debetową, w pozostałych przypadkach wynosi 6,90 zł (PKO BP S.A.),
- opłata za prowadzenie rachunku w wys. 10,00 zł lub 5,00 zł nie jest pobierana w przypadku dokonania kartami wydanymi do rachunku transakcji bezgotówkowych na kwotę min. 300,00 zł. Opłata w wysokości 5,00 zł dotyczy rachunku, którego posiadacz ukończył 65 rok życia (Bank Pocztowy S.A.),
- opłata za prowadzenie rachunku w wysokości 7,00 zł nie zostanie pobrana, jeżeli w poprzednim miesiącu została dokonana i zaksięgowana na rachunku minimum jedna płatność bezgotówkowa kartą wydaną do rachunku lub jedna płatność bezgotówkowa BLIK oraz łączne wpływy zewnętrzne na rachunek wynosiły co najmniej 1.000,00 zł, do kalkulacji wpływów nie uwzględnia się przelewów z innych rachunków klienta w banku oraz z rachunków prowadzonych przez dom maklerski banku (Bank Millennium S.A.),
- opłata za prowadzenie rachunku wynosi 0,00 zł, gdy suma wpływów miesięcznych (wpłat gotówkowych i przelewów przychodzących) na ten rachunek wynosi minimum 100,00 zł lub średnie saldo rachunku (z uwzględnieniem lokat i rachunków oszczędnościowych) wynosi minimum 1.000,00 zł lub rachunek służy do spłaty rat kredytów udzielonych przez bank na kwotę min. 500,00 zł lub posiadacz rachunku jest użytkownikiem głównej karty kredytowej wydanej przez bank i zostały wykonane min. 3 transakcje bezgotówkowe kartą oraz kwota limitu kredytowego wynosi min. 500,00 zł lub z rachunkiem była powiązana lokata lub na rachunek wpłynęło świadczenie w ramach Programu 500+, przy czym ostatni warunek dotyczący świadczenia 500+ ma charakter czasowy i obowiązuje do końca września 2017 r. W pozostałych przypadkach opłata wynosi 2,00 zł (Euro Bank S.A.).

W stosunku do poprzedniego półrocza liczba banków z opłatą warunkową za prowadzenie rachunku płatniczego nie zmieniła się, zamiast Banku BGŻ BNP Paribas S.A. pojawił się Bank Pocztowy S.A.

3.2. Opłata za realizację polecenia przelewu w oddziale

Średnia opłata za realizację polecenia przelewu w oddziale w czerwcu 2017 r. wyniosła 7,57 zł i w stosunku do grudnia 2016 r. wzrosła o 0,59 zł (wynosiła 6,98 zł). Wzrost ten wynika z podniesienia opłaty za tę usługę w Banku Handlowym w Warszawie S.A. z 10,00 zł do 20,00 zł.

- Opłata za realizację przelewu w oddziale obowiązuje we wszystkich siedemnastu analizowanych bankach i utrzymuje się w przedziale od 2,30 zł do 20,00 zł. Pobieranie opłaty za realizację przelewu w placówce każdego banku i wzrost opłaty w tym półroczu to element polityki cenowej banków, który ma na celu zachęcenie klientów do korzystania z nowoczesnych instrumentów płatniczych, pozwalających na zdalne wykonywanie transakcji.

3.3. Opłata za realizację polecenia przelewu przez telefon

Średnia opłata za realizację polecenia przelewu przez telefon w czerwcu 2017 r. wyniosła 4,29 zł i w stosunku do grudnia 2016 r. wzrosła o 0,98 zł (wynosiła 3,31 zł). Wzrost ten wynika z podniesienia opłaty za tę usługę w dwóch bankach:

- w Banku Handlowym w Warszawie S.A. z 10,00 zł do 20,00 zł,
- w Banku BGŻ BNP Paribas S.A. z 3,00 zł do 6,00 zł

oraz wprowadzenia takiej usługi przez jeden bank:

- Bank Ochrony Środowiska S.A. z opłatą w wysokości 5,00 zł.

Opłata za realizację przelewu przez telefon obowiązuje w piętnastu na siedemnaście analizowanych banków i utrzymuje się w przedziale od 0,00 zł do 20,00 zł.

Opłaty tej nie ponoszą klienci realizujący przelewy telefoniczne w ING Banku Śląskim S.A. poprzez serwis automatyczny HaloŚląski (przelew telefoniczny realizowany przez serwis operatorski HaloŚląski kosztuje już 4,00 zł) i w Banku Zachodnim WBK S.A. poprzez BZ WBK24 Telefon. Jest zasadą w bankach, że przelewy realizowane przez serwis telefoniczny z udziałem operatora/ konsultanta są płatne, a sama usługa w dobie rozwoju bankowości mobilnej traci na znaczeniu.

- Z opcji takiej nie mogą skorzystać posiadacze rachunków standardowych w Krakowskim Banku Spółdzielczym, Euro Banku S.A. i BOŚ S.A.

3.4. Opłata za realizację polecenia przelewu przez Internet

Średnia opłata za realizację przelewu za pośrednictwem Internetu w czerwcu 2017 r. wyniosła 0,10 zł i pozostała bez zmian w stosunku do poprzedniego półrocza (wynosiła również 0,10 zł).

- W zdecydowanej większości, tj. w trzynastu na siedemnaście analizowanych banków, realizacja przelewu przez Internet odbywa się za darmo.
- Opłatę taką ponoszą klienci trzech banków, tj. Banku Pekao S.A. (0,50 zł), Deutsche Banku Polska S.A. (0,50 zł) i Krakowskiego Banku Spółdzielczego (0,60 zł).
- Z opcji tej nie skorzystają posiadacze rachunku Standard w Euro Banku S.A.
- W stosunku do ubiegłego półrocza nie było zmian w tym zakresie.

3.5. Opłata za realizację przelewu natychmiastowego

Usługa realizowana jest od czerwca 2012 r. w systemie płatności Express Elixir, operatorem którego jest Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.

- Wszystkich siedemnaście analizowanych banków uczestniczy w systemie Express Elixir, realizując płatności uznaniowe i obciążeniowe klientów indywidualnych i korporacyjnych, jak również samych banków.
- Z grupy tej w ośmiu bankach usługa przelewu natychmiastowego dostępna jest dla klientów indywidualnych (PKO BP S.A., ING Bank Śląski S.A., Bank Zachodni WBK S.A., mBank S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Alior Bank S.A., Bank Millennium S.A. i Bank Handlowy w Warszawie S. A.).
- W systemie tym z przelewu natychmiastowego mogą skorzystać klienci banków uczestniczących w systemie.

Usługa realizowana jest również od listopada 2012 r. w systemie płatności BlueCash, którego operatorem jest firma Blue Media S.A.

- Z grupy siedemnastu analizowanych banków bezpośrednio w systemie tym uczestniczy czternaście banków: PKO BP S.A., ING Bank Śląski S.A., Bank Zachodni WBK S.A., mBank S.A., Bank Millennium S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A., Bank Poczty S.A., BOŚ S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Alior Bank S.A., Credit Agricole Bank Polska S.A., Euro Bank S.A., Getin Noble Bank Polska S.A. i Raiffeisen Bank Polska S.A.
- W systemie tym przelewy natychmiastowe realizowane są pomiędzy bezpośrednimi uczestnikami systemu, jak również mogą być wysyłane do banków nieuczestniczących w systemie, tzw. banków współpracujących.

Uwzględniając obydwa systemy płatności, to przelew natychmiastowy wykonać można w jedenastu spośród siedemnastu analizowanych banków, tj.: PKO BP S.A., Banku Handlowym w Warszawie S. A., ING Banku Śląskim S.A., Banku Zachodnim WBK S.A., mBanku S.A., Banku Millennium S.A., Banku Pocztowym S.A., Deutsche Banku Polska S.A., Banku BGŻ BNP Paribas S.A., Krakowskim Banku Spółdzielczym i Alior Banku S.A.

W analizowanym półroczu usługę przelewu natychmiastowego w systemie Express Elixir dla klientów indywidualnych udostępnił Bank Handlowy w Warszawie S.A., z której można skorzystać w dni powszednie od godziny 7.00 do 18.00, w systemie bankowości internetowej z opłatą w wysokości 15,00 zł oraz w systemie bankowości telefonicznej i w oddziale z opłatą w wysokości 30,00 zł.

Przelew natychmiastowy można zrealizować, korzystając z kanałów zdalnych (Internet i bankowość telefoniczna) lub bezpośrednio w oddziale. W trzech bankach spośród analizowanych jest on dostępny we wszystkich trzech kanałach (w Banku Handlowym w Warszawie S.A., Alior Banku S.A. i mBanku S.A.), w pozostałych bankach dostępność jest ograniczona do wybranego jednego lub dwóch kanałów. Wykonanie przelewu natychmiastowego wiąże się z dodatkowymi opłatami i podobnie jak w przypadku przelewu tradycyjnego najtańszym kanałem jest Internet. Średnie ceny tej usługi w zależności od kanału realizacji kształtują się następująco:

3.5.1. Opłata za przelew natychmiastowy realizowany w placówce banku

Przelew natychmiastowy realizowany w placówce banku kosztuje średnio 12,43 zł, cena waha się w przedziale od 5,00 zł do 30,00 zł.

- W stosunku do ubiegłego półrocza cena tej usługi wzrosła o 2,93 zł (przelew na koniec grudnia 2016 r. kosztował 9,50 zł). Wzrost wynika z wprowadzenia usługi przez Bank Handlowy w Warszawie S.A. z opłatą w wysokości 30,00 zł,
- w pozostałych sześciu bankach cena nie uległa zmianie,
- usługa dostępna jest teraz w siedmiu bankach: w PKO BP S.A., Banku Handlowym w Warszawie S.A., ING Banku Śląskim S.A., mBanku S.A., Deutsche Banku Polska S.A., Krakowskim Banku Spółdzielczym i Alior Banku S.A.

3.5.2. Opłata za przelew natychmiastowy realizowany za pomocą bankowości telefonicznej

Przelew natychmiastowy realizowany za pomocą bankowości telefonicznej kosztuje średnio 12,50 zł i waha się w przedziale od 5,00 zł do 30,00 zł.

- W stosunku do ubiegłego półrocza cena tej usługi wzrosła o 5,83 zł (przelew na koniec grudnia 2016 r. kosztował 6,67 zł). Wzrost wynika z wprowadzenia usługi przez Bank Handlowy w Warszawie S.A. z opłatą w wysokości 30,00 zł,
- w pozostałych trzech bankach opłata za tę usługę nie uległa zmianie,
- usługa dostępna jest teraz w czterech analizowanych bankach, tj. w Banku Handlowym w Warszawie S.A., mBanku S.A., Banku Pocztowym S.A. i Alior Banku S.A.

3.5.3. Opłata za przelew natychmiastowy realizowany przez Internet

Przelew natychmiastowy realizowany przez Internet kosztuje średnio 6,25 zł i utrzymuje się w przedziale od 15,00 zł do 5,00 zł.

- Jest to wzrost ceny o 1,25 zł w stosunku do poprzedniego półrocza (przelew na koniec grudnia 2016 r. kosztował 5,00 zł) i wynika on z wprowadzenia tej usługi przez Bank Handlowy w Warszawie S.A. z opłatą w wysokości 15,00 zł.
- W pozostałych siedmiu bankach opłata nie uległa zmianie i utrzymuje się na takim samym poziomie cenowym, tj. 5,00 zł,
- usługa dostępna jest teraz w ośmiu bankach: Banku Handlowym w Warszawie S.A., ING Banku Śląskim S.A., Banku Zachodnim WBK S.A., mBanku S.A. Banku Millennium S.A., Banku Pocztowym S.A., Banku BGŻ BNP Paribas S.A. i Alior Banku S.A.

3.6. Opłata za realizację przelewu SORBNET2

Usługa dostępna jest:

- w szesnastu na siedemnaście analizowanych banków i wiąże się z poniesieniem określonej opłaty, której wysokość uzależniona jest głównie od kwoty przelewu (w analizowanych taryfach opłat funkcjonuje podział na przelewy do 1 mln zł i przelewy równe i wyższe od 1 mln zł) i czasami od kanału realizacji,
- z usługi tej nie mogą skorzystać posiadacze standardowych rachunków płatniczych w Banku Millennium S.A., a dla klientów Banku Handlowego w Warszawie S.A. i Euro Banku S.A. usługa ograniczona jest dla kwot równych i większych niż 1.000.000,00 zł,
- opłaty są wyższe dla przelewów w kwotach poniżej 1.000.000,00 zł i niższe dla przelewów w kwotach równych i większych od 1.000.000,00 zł, co wynika po części z wyższych opłat za zlecenia niskokwotowe niż wysokokwotowe w samym systemie SORBNET2 wobec banków, i przedstawiają się następująco:

3.6.1. Opłata za przelewy SORBNET2 w kwocie poniżej 1.000.000,00 zł

Średnia opłata dla przelewów w kwocie poniżej 1.000.000,00 zł w analizowanym półroczu wyniosła 30,29 zł (waha się w przedziale od 4,99 zł do 44,00 zł) i w stosunku do poprzedniego półrocza:

- uległa obniżeniu o 0,35 zł (na koniec grudnia 2016 r. wynosiła 30,64 zł),
- obniżenie średniej opłaty wynika z obniżenia opłaty za tę usługę w Banku BGŻ BNP Paribas S.A. z 30,00 zł do 25,00 zł.

3.6.2. Opłata za przelewy SORBNET2 w kwocie równej i wyższej niż 1.000.000,00 zł

Średnia opłata dla przelewów w kwocie równej i wyższej niż 1.000.000,00 zł w analizowanym półroczu wyniosła 18,81 zł (waha się w przedziale od 4,99 zł do 40,00 zł) i

- w stosunku do poprzedniego półrocza nie uległa zmianie.

3.7. Opłata za realizację polecenia zapłaty

Średnia opłata za realizację polecenia zapłaty w czerwcu 2017 r. wyniosła 0,25 zł i utrzymała się na poziomie grudnia 2016 r. (wynosiła 0,25 zł).

- Polecenie zapłaty, podobnie jak polecenie przelewu przez Internet, jest też preferowaną przez banki formą rozliczeń i w zdecydowanej większości analizowanych banków nie ma opłaty za realizację polecenia zapłaty.
- W analizowanym półroczu dwa banki pobierały taką opłatę: Krakowski Bank Spółdzielczy (3,00 zł) i PKO BP S.A. (1,00 zł).
- Z usługi tej nie skorzystają posiadacze rachunku Standard w Euro Banku S.A.
- W stosunku do ubiegłego półrocza nie było zmian w tym zakresie.

3.8. Opłata za realizację zlecenia stałego

Średnia opłata za realizację zlecenia stałego w czerwcu 2017 r. dla tej usługi wyniosła 0,56 zł i pozostała na poziomie grudnia 2016 r. (wynosiła 0,56 zł).

- Większość analizowanych banków nie pobierała w czerwcu 2017 r. opłaty za realizację zlecenia stałego.
- Opłatę taką ponoszą klienci pięciu z siedemnastu analizowanych banków, tj. Euro Banku S.A. (5,00 zł), Krakowskiego Banku Spółdzielczego (2,50 zł), Banku Polska Kasa Opieki S.A. (1,00 zł), BOŚ S.A. (0,50 zł) i Banku Zachodniego WBK S.A. (0,50 zł).
- W stosunku do ubiegłego półrocza nie było zmian w tym zakresie.

3.9. Opłata za realizację w banku wpłaty gotówkowej na rachunek płatniczy w innym banku

Średnia opłata za realizację w banku wpłaty gotówkowej na rachunek w innym banku wyniosła w analizowanym półroczu min. 15,55 zł, maks. 0,85% kwoty wpłaty, i utrzymała się na poziomie grudnia 2016 r.

- Obecnie w grupie siedemnastu analizowanych banków usługę taką proponuje jedenaście banków: PKO BP S.A., BZ WBK S.A., Bank Millennium S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A., Bank Poczty S.A., BOŚ S.A., Krakowski Bank Spółdzielczy, Alior Bank S.A., Credit Agricole Bank Polska S.A., Euro Bank S.A., Getin Noble Bank S.A.

- Usługa nie jest dostępna w Banku Handlowym w Warszawie S.A., w ING Banku Śląskim S.A., mBanku S.A., Deutsche Banku Polska S.A., Banku BGŻ BNP Paribas S.A. i Raiffeisen Banku Polska S.A.

3.10. Opłata za realizację w instytucjach innych niż banki wpłaty gotówkowej na rachunek płatniczy w banku

Wpłata gotówkowa na rachunek płatniczy w banku jest formą rozliczeń pieniężnych niewymagającą posiadania rachunku płatniczego przez płatnika. Płatnik może zrealizować swoje zobowiązanie, wpłacając na rachunek płatniczy odbiorcy gotówkę w różnych instytucjach, takich jak banki, Poczta Polska czy też inne firmy zajmujące się pośrednictwem w takich wpłatach. Za usługę pobierana jest prowizja, a jej wysokość kształtuje się różnie, w zależności od cennika stosowanego przez te podmioty, jak również i rodzaju odbiorcy.

3.10.1. Poczta Polska S.A.

W analizowanym półroczu opłaty za wpłaty realizowane w placówkach Poczty Polskiej S.A. nie uległy zmianie, utrzymały się na poziomie ubiegłego półrocza i kształtują się następująco:

- wpłaty STANDARD – na koniec analizowanego półrocza opłata wynosiła 3,40 zł przy kwocie wpłaty do 600,00 zł oraz 0,6% od kwoty wpłaty powyżej 600,00 zł,
- wpłaty STANDARD PRIORYTET – na koniec analizowanego półrocza opłata wynosiła 3,50 zł przy kwocie wpłaty do 600,00 zł oraz 0,6% od kwoty wpłaty powyżej 600,00 zł,
- wpłaty na rzecz:
 - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – 10,00 zł,
 - Urzędów Skarbowych lub Urzędów Celnych – 10,00 zł,
 - jednostek samorządu terytorialnego – na koniec analizowanego półrocza opłata wynosiła 3,40 zł przy kwocie wpłaty do 600,00 zł oraz 0,6% od kwoty wpłaty powyżej 600,00 zł.

3.10.2. Pośrednicy finansowi

W Polsce funkcjonują podmioty będące instytucjami płatniczymi lub biurami usług płatniczych, zwane dalej „pośrednikami finansowymi”, które w ramach prowadzonej działalności gospodarczej przyjmują od osób fizycznych wpłaty gotówkowe na rachunki bankowe. Najczęściej są to opłaty za rachunki masowe na rzecz firm telekomunikacyjnych, zakładów energetycznych, gazowni, telewizji kablowych itp., regulowane w układzie miesięcznym. Dla celów tego materiału przedstawiono pięć najbardziej reprezentatywnych podmiotów, w których koszty opłacania comiesięcznych rachunków za prąd, gaz, czynsz,

telefon itp. w stosunku do poprzedniego półrocza nie uległy zmianie i kształtują się następująco:

- Wygodne rachunki – jest to sieć punktów nadzorowana przez Bank Pekao S.A., w ramach której klienci mogą dokonywać wpłat gotówkowych i opłacać rachunki w centrach handlowych. Rozwiązanie opiera się na technologii wykorzystującej kody kreskowe umieszczone na formularzach rachunków, zawierające informacje niezbędne do przeprowadzenia transakcji. Prowizja w sieci Wygodne Rachunki nie przekracza kwoty 1,99 zł.
- Drobne Rachunki – płatność za rachunki dostępna jest w sieci sklepów „Żabka”, która nadzorowana jest przez Bank Pekao S.A. Płatność za realizację rachunku może być dokonana w formie gotówkowej lub za pomocą karty płatniczej (usługa dostępna od czerwca 2011 r.), prowizja za usługę wynosi 1,89 zł za rachunki do kwoty 500 zł i 0,4% za każdy rachunek powyżej 500 zł. W sieci sklepów „Żabka” wprowadzono w drugim półroczu 2016 r. usługę cash back.
- Moje Rachunki – płatność za rachunki masowe świadczona jest przez instytucję płatniczą Billbird S.A., rozliczenia dokonywane są poprzez mBank S.A. i ING Bank Śląski S.A. Prowizje za realizację rachunków są zróżnicowane w zależności od rodzaju opłacanej usługi (telefon, gaz, telewizja itp.), a także rodzaju odbiorcy płatności i wahają się – podobnie jak w grudniu 2016 r. – średnio w przedziale od 0,99 zł do 1,99 zł. Przy rachunkach o wartości powyżej 1.000 zł, poza prowizją ustaloną dla poszczególnych podmiotów, pobierana jest dodatkowa opłata transakcyjna w wysokości 0,3% wartości wpłaty. Dodatkowa opłata nie dotyczy wybranych odbiorców (Netia, WIK Opole, 4 Life Direct, PAH, WOŚP, Sferia oraz Fortum).
- PayTel – jest to krajowa instytucja płatnicza świadcząca m.in. usługi płatności masowych, maksymalna prowizja za realizację wpłaty wynosi 1,99 zł. Usługa jest dostępna w wybranych punktach współpracujących z PayTel.

4. Wysokość opłat i prowizji związanych z obsługą kart debetowych

Analiza obejmuje również porównanie stosowanych przez polskie banki opłat związanych z wydaniem i obsługą kart debetowych (Załącznik nr 2). Opłaty te dotyczą w szczególności: wydania i użytkowania karty debetowej, wypłaty gotówki z użyciem karty debetowej w bankomatach (własnych, innych sieci w kraju i za granicą), prowizji za przewalutowanie operacji oraz usługi cash back.

Podstawowe opłaty związane z użytkowaniem karty debetowej kształtują się następująco:

4.1. Opłata za wydanie karty

W stosunku do poprzedniego półrocza nie było zmian w tym zakresie. Opłata za wydanie karty obowiązuje w jednym z analizowanych banków, tj. w Alior Banku S.A., i wynosi ona 10,00 zł. Opłata ta pobierana jest w momencie wydania/wznowienia karty i ma charakter warunkowy. Opłata ta nie zostanie pobrana, gdy w okresie trzech ostatnich miesięcy przed datą końca ważności karty na rachunku, do którego została wydana karta, przynajmniej raz został odnotowany wpływ z tytułu wynagrodzenia dokonany przez pracodawcę bądź wpływ z tytułu stypendium dokonany przez uczelnię wyższą bądź wpływ z tytułu renty lub emerytury dokonany przez ZUS.

4.2. Opłata za wznowienie karty

W analizowanym półroczu opłatę za wznowienie karty debetowej MasterCard Omni w wysokości 15,00 zł wprowadził Bank Zachodni WBK S.A., opłata ma charakter bezwarunkowy. Bank Zachodni WBK S.A. jest drugim bankiem, w grupie analizowanych banków, po Alior Banku S.A., który wprowadził taką opłatę.

4.3. Opłata za użytkowanie karty

Średnia miesięczna opłata za użytkowanie karty debetowej w czerwcu 2017 r. wyniosła 5,07 zł i uległa zmniejszeniu o 0,41 zł w stosunku do poprzedniego okresu (wynosiła 5,48 zł). O obniżeniu średniej miesięcznej opłaty za użytkowanie karty debetowej zdecydowały zmiany w ofercie rachunków płatniczych i wydanych do nich kart debetowych wprowadzone przez Bank BGŻ BNP Paribas S.A. i Bank Pocztowy S.A. Obydwa banki wprowadziły darmowe, bezwarunkowe karty debetowe.

- Bank BGŻ BNP Paribas S.A. do aktualnie oferowanego Konta Optymalnego wydaje kartę debetową MasterCard z opłatą miesięczną za jej użytkowanie w wysokości 0 zł (dotychczas karta debetowa wydana do Konta Praktycznego kosztowała 7,00 zł),

- Bank Pocztowy S.A. do aktualnie oferowanego Bliskiego Konta Pocztowego wydaje kartę debetową Visa Electron z opłatą miesięczną za jej użytkowanie w wysokości 0 zł (dotychczas karta debetowa wydana do Pocztowego Konta ZawszeDarmowego kosztowała 5,00 zł).

Dwa inne banki z grupy siedemnastu analizowanych podniosły miesięczną opłatę za użytkowanie karty debetowej, ale podwyżka ta została skonsumowana przez ww. zmiany i nie znalazła odzwierciedlenia w średniej miesięcznej opłacie za użytkowanie karty debetowej. Opłatę tę podniosły:

- Bank Handlowy w Warszawie S.A. z 6,00 zł do 8,00 zł za kartę debetową Citicard wydawaną do rachunku płatniczego CitiKonto,
- Raiffeisen Bank Polska S.A. z 3,00 zł do 6,00 zł za kartę debetową MasterCard wydawaną do Konta Wymarzonego otwartego od 20.03.2017 r. Równoległe bank wprowadził możliwość korzystania z karty debetowej wydawanej w systemie Visa, jest to karta Wymarzona Visa, która kosztuje 3,00 zł miesięcznie. Opłaty można uniknąć, wykonując kartą minimum jedną transakcję bezgotówkową miesięcznie.
- Wysokość miesięcznej opłaty za użytkowanie karty debetowej wydanej do analizowanych rachunków płatniczych waha się w przedziale od 0,00 zł do 10,00 zł.
- Opłata ma charakter opłaty miesięcznej, i w zdecydowanej większości banków, warunkowej. Miesięczna opłata za kartę nie jest pobierana bądź jest zwracana w przypadku dokonania kartą w ciągu miesiąca określonej liczby transakcji bezgotówkowych lub transakcji o wartości powyżej określonego przez bank limitu kwotowego.
- Spośród siedemnastu analizowanych banków, w dziesięciu bankach miesięczna opłata za użytkowanie karty może wynieść 0 zł po spełnieniu określonych warunków:
 - w pięciu bankach warunek ten ma charakter wartościowy i jest nim wartość transakcji bezgotówkowych wykonanych kartą debetową w przedziale od 100,00 zł do 700,00 zł (PKO BP S.A., ING Bank Śląski S.A., Deutsche Bank Polska S.A., BOŚ S.A. i Getin Noble Bank S.A.). Z grupy tej w analizowanym półroczu wypadły Bank Pocztowy S.A. i Bank BGŻ BNP Paribas S.A. z uwagi na zmiany w ofercie rachunków płatniczych i kart debetowych wydanych do tych rachunków,
 - w trzech bankach warunek ma charakter ilościowy i jest nim liczba transakcji bezgotówkowych wykonanych kartą debetową w przedziale od jednej do pięciu transakcji (mBank S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A. i Raiffeisen Bank Polska S.A.). Do grupy tej dołączył Raiffeisen Bank Polska

S.A.) z kartą Wymarzona Visa i minimum jedną transakcją bezgotówkową wykonaną ww. kartą w ostatnim miesiącu.

- w Alior Bank S.A. warunek dotyczy wpływów i nie jest wymagana określona ich kwota,
- w Banku Millennium S.A. warunek ma charakter mieszany, wymagane są co najmniej jedna płatność bezgotówkowa kartą wydaną w ramach rachunku oraz łączne wpływy zewnętrzne na ten rachunek w wysokości minimum 1.000,00 zł.
- W dwóch bankach opłata ta wynosi 0 zł i jest bezwarunkowa, dotyczy to Banku Pocztowego S.A. i Banku BGŻ BNP Paribas S.A. z uwagi na zmiany w ofercie rachunków płatniczych i kart debetowych wydanych do tych rachunków.
- W sześciu pozostałych bankach opłata za użytkowanie karty ma charakter opłaty stałej, bezwarunkowej. Dotyczy to Banku Handlowego w Warszawie S.A. (8,00 zł), Banku Zachodniego WBK S.A. (7,00 zł), KBS (3,50 zł), Credit Agricole Banku Polska S.A. (3,90 zł), Euro Banku S.A. (4,90 zł) i Raiffeisen Banku Polska S.A. (6,00 zł dla MasterCard Debit).

4.4. Opłata za wypłaty gotówki z użyciem karty debetowej w bankomatach własnych

Średnia opłata za wypłatę gotówki z użyciem karty debetowej wydanej do rachunku płatniczego we własnych bankomatach wynosi już nie 0 zł jak dotychczas, ale 0,19 zł. Usługa ta, dotychczas bezpłatna w bankomatach własnych banków i we wskazanych przez bank sieciach bankomatów zewnętrznych, w analizowanym półroczu wzrasta z powodu zmian ofert w dwóch bankach:

- mBanku S.A., który wprowadził we własnych bankomatach oraz bankomatach sieci Euronet, Planet Cash i BZ WBK S.A. opłatę w wysokości 1,30 zł za wypłaty gotówki poniżej 100,00 zł. Poza tym dotychczas wykupienie usługi „Wypłaty ze wszystkich bankomatów” za 5,00 zł miesięcznie uprawniało do tzw. darmowej wypłaty gotówki ze wszystkich bankomatów w kraju. Aktualnie wykupienie tej usługi nie zwalnia z opłaty w wysokości 1,30 zł przy wypłacie gotówki w kwocie niższej niż 100,00 zł. w bankomatach innych banków w kraju.
- Banku Pocztowym S.A., który wprowadził opłatę za wypłaty gotówki we wskazanych sieciach bankomatów w wysokości 2,00 zł, jednocześnie ograniczając wskazane sieci bankomatów do sieci Planet Cash. Dotychczas opłata wynosiła 0 zł, a wskazane sieci obejmowały również bankomaty PKO BP S.A. i BZ WBK S.A.

Ograniczenie wskazanych przez bank sieci bankomatów, w których można było dokonać bezprowizyjnych wypłat gotówki miało miejsce jeszcze w dwóch kolejnych bankach:

- Banku BGŻ BNP Paribas S.A., gdzie bezprowizyjna wypłata gotówki kartą wydaną do analizowanego konta była możliwa we wszystkich bankomatach w kraju i za granicą. Aktualnie w kraju można wypłacić gotówkę bez prowizji w bankomatach własnych banku i sieci Planet Cash, a za granicą bezprowizyjne wypłaty są możliwe w bankomatach grupy BNP Paribas i w ramach Global Alliance.
- Raiffeisen Banku Polska S.A., w którym dla nowej karty Wymarzona Visa wydawanej do analizowanego rachunku opłata 0 zł dotyczy wypłat gotówki w bankomatach własnych banku i sieci Euronet. Opłata za wypłaty kartą MasterCard Debit (dotychczas analizowaną) wynosi 0 zł ze wszystkich bankomatów w kraju i pozostała na niezmienionym poziomie.

W grupie analizowanych banków:

- dwa banki umożliwiają bezpłatną wypłatę gotówki we wszystkich bankomatach w kraju:
 - BOŚ S.A. i
 - Raiffeisen Bank Polska S.A. (dla karty Master Card Debit).
 - W ubiegłym półroczu w grupie tej znajdował się jeszcze Bank BGŻ BNP Paribas S.A.
- Dwa banki z ww. grupy umożliwiają darmowe wypłaty w pozostałych bankomatach krajowych po wykupieniu stosownego abonamentu:
 - Bank Pocztowy S.A., w którym miesięczny abonament na bezprowizyjne wypłaty ze wszystkich bankomatów w kraju i za granicą wynosi 5,00 zł. Bank ten, jako jedyny z grupy banków analizowanych, oferuje darmowe wypłaty w bankomatach za granicą.
 - Credit Agricole Bank Polska S.A., w którym możliwość bezprowizyjnej wypłaty gotówki ze wszystkich bankomatów w kraju kosztuje miesięcznie 6,00 zł.
 - W ubiegłym półroczu w grupie tej znajdował się jeszcze mBank S.A.
- Sześć pozostałych banków umożliwia darmowe wypłaty tylko we własnych bankomatach (PKO BP S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank Millennium, Bank Pekao S.A., Credit Agricole Bank Polska S.A. i Euro Bank S.A.).
- Dziewięć banków – oprócz własnych bankomatów - udostępnia sieć bankomatów innych, wskazanych banków:
 - ING Bank Śląski S.A. - bankomaty Planet Cash,
 - Bank Zachodni WBK S.A. - bankomaty PKO BP S.A., Banku Millennium S.A. oraz sieć bankomatów marki Cashzone,
 - Deutsche Bank Polska S.A. – bankomaty Euronet, Bank of America, BNP Paribas, Scotiabank, Westpac i Barclays,
 - Bank BGŻ BNP Paribas S.A. – bankomaty Planet Cash,

- Krakowski Bank Spółdzielczy – bankomaty Banku BGŻ BNP Paribas S.A., BPS i banki zrzeszone, BS Rzemiosła w Krakowie i BZ WBK S.A.,
- Alior Bank S.A. – bankomaty Euronet,
- Getin Noble Bank S.A. – bankomaty Euronet i Planet Cash,
- Bank Pocztowy S.A. - bankomaty Planet Cash,
- mBank S.A. - bankomaty Euronet i Planet Cash, BZ WBK S.A.

4.5. Opłata za wypłaty gotówki w bankomatach innych banków w kraju

Średnia minimalna stawka w złotych i średnia stawka maksymalna liczona procentem od wypłacanej kwoty w czerwcu 2017 r. wynosiły odpowiednio 4,09 zł i 2,92%. O ile stawka procentowa w stosunku do grudnia 2016 r. pozostała bez zmiany, o tyle stawka kwotowa wzrosła z 3,61 zł do 4,09 zł z uwagi na wzrost tej opłaty w czterech bankach. Opłatę za wypłaty gotówki w bankomatach innych banków w kraju w pierwszym półroczu 2017 r. podniosły:

- Bank Handlowy w Warszawie S.A. z 5,00 zł do 7,00 zł,
- mBank S.A. z 5,00 zł do 7,00 zł, zmieniając przy tym formułę opłaty, dotychczasowa opłata to minimum 5,00 zł i maksimum 9,00 zł. Aktualna stawka jest stała i wynosi 7,00 zł.
- Bank BGŻ BNP Paribas S.A. z 0 zł do 5,00 zł,
- Alior Bank S.A. z 3,00 zł do 5,00 zł.

Jeden bank z grupy analizowanych, tj. Bank Pocztowy S.A., obniżył opłatę z 5,00 zł do 2,00 zł.

Opłata ta kształtuje się w przedziale od 0,00 zł do 8,00 zł, a w przypadku procentu wypłacanej kwoty stawka waha się od 2,00% do 4,00% wartości transakcji, przy czym zazwyczaj określona jest również górna granica kwotowa.

- W czterech bankach z grupy analizowanych opłata za wypłatę w obcych bankomatach w kraju wynosi 0,00 zł i ma charakter bezwarunkowy: ING Bank Śląski S.A., Bank Zachodni WBK S.A., BOŚ S.A. i Raiffeisen Bank Polska S.A. (dla karty MC Debit). W poprzednim półroczu w grupie tej znajdował się Bank BGŻ BNP Paribas S.A.
- W pięciu innych bankach, tj. w Alior Banku S.A., Banku Millennium S.A., Getin Noble Banku S.A., Banku Poczтовым S.A. i Credit Agricole Banku Polska S.A., darmowa wypłata jest możliwa pod pewnymi warunkami lub po wykupieniu tzw. abonamentu:
 - w Alior Banku S.A. warunkiem uprawniającym do zwolnienia z opłaty w wysokości 5,00 zł jest zapewnienie wpływów na ten rachunek. Warunek

jest analogiczny jak przy zwolnieniu z opłaty za prowadzenie rachunku czy użytkowanie karty debetowej do rachunku.

- W Banku Millennium S.A. opłata ta nie jest naliczana, jeżeli w danym miesiącu została dokonana i zaksięgowana co najmniej jedna płatność bezgotówkowa kartą wydaną w ramach rachunku oraz łączne wpływy zewnętrzne na ten rachunek wyniosły minimum 1.000,00 zł.
- W Getin Noble Banku S. A. opłata może wynieść 0,00 zł w przypadku wpływu na konto w wysokości min. 1.000 zł i dokonania transakcji bezgotówkowych na kwotę min. 300 zł oraz wyrażenia wszystkich zgód marketingowych dla Banku.
- W Banku Pocztowym S.A. opłata może wynieść 0,00 zł po wykupieniu usługi „Wypłaty ze wszystkich bankomatów” za 5,00 zł miesięcznie. Wykupienie takiego abonamentu uprawnia do bezprowizyjnych wypłat z bankomatów innych banków w kraju i za granicą.
- W Credit Agricole Banku Polska S.A. po wykupieniu usługi „Wypłaty ze wszystkich bankomatów” za 6,00 zł miesięcznie możliwe są darmowe wypłaty ze wszystkich bankomatów w kraju.

W ośmiu pozostałych bankach: PKO BP S.A., Banku Handlowym w Warszawie S.A., mBanku S.A., Banku Pekao S.A., Deutsche Banku Polska S.A., Banku BGŻ BNP Paribas S.A., KBS i Euro Banku S.A. klienci ponoszą opłaty za wypłaty gotówki z obcych bankomatów i nie ma możliwości jej uniknięcia.

4.6. Opłata za wypłatę w bankomatach za granicą

Średnia minimalna stawka w złotych i średnia stawka maksymalna, liczona procentem od wypłacanej kwoty, w czerwcu 2017 r. wynosiły odpowiednio 8,09 zł i 2,77%. W stosunku do grudnia 2016 r. stawka w złotych wzrosła o 0,69 zł (wynosiła 7,40 zł) z uwagi na wzrost opłaty w dwóch bankach:

- w mBanku S.A. z 9,00 zł do 10,00 zł. Zmieniła się przy tym formuła opłaty, dotychczasowa opłata wynosiła minimum 9,00 zł i maksimum 3,00% transakcji. Aktualna stawka jest stała i wynosi 10,00 zł.
- w Banku BGŻ BNP Paribas S.A. z 0 zł do 10,00 zł.

Stawka procentowa tej opłaty obniżyła się z 3,00% w grudniu 2016 r. do 2,77% w czerwcu 2017 r. za sprawą jednego banku, tj.:

- ING Banku Śląskiego S.A., który obniżył stawkę za wypłaty gotówki w bankomatach za granicą z 6,00% do 3,00 %.
- Opłata za wypłatę w bankomatach za granicą pobierana jest we wszystkich siedemnastu badanych bankach, chyba że klient skorzysta z bankomatu należącego

do własnej grupy bankowej. W analizowanym półroczu do grupy tej doszedł Bank BGŻ BNP Paribas S.A.

- Stawki kształtują się w przedziale od 0,00 zł do 10,00 zł, a w przypadku procentu wypłacanej kwoty stawka waha się od 1,00% do 4,50% wartości transakcji, przy czym zazwyczaj określona jest również górna granica kwotowa.
- W jednym banku, tj. Alior Banku S.A., opłata wynosi 0 zł.

4.7. Opłata za przewalutowanie transakcji

W pierwszym półroczu 2017 r. opłatę za przewalutowanie transakcji w wysokości 2,00% wprowadził Alior Bank S.A. Prowizja jest pobierana w przypadku transakcji dokonanych w walucie innej niż PLN i dotyczy kart wydawanych w organizacji VISA. Średnia opłata za tę usługę wynosi 2,76% i uległa niewielkiemu obniżeniu o 0,06 zł, tj. wynosiła 2,82%. Waha się w przedziale od 0,00% do 5,90%.

- Prowizja za przewalutowanie występuje w czternastu na siedemnaście analizowanych banków.
- W czterech bankach: Deutsche Banku Polska S.A., Euro Banku S.A., Raiffeisen Banku Polska S.A. i Alior Banku S.A. prowizja za przewalutowanie dotyczy tylko transakcji dokonanych kartą Visa.
- Prowizji za przewalutowanie nie pobierają dwa banki: Bank Pocztowy S.A. i Bank BGŻ BNP Paribas S.A.

4.8. Opłata za usługę cash back

Średnia opłata za usługę wynosi 0,33 zł i utrzymuje się na poziomie grudnia 2016 r.

- Wśród siedemnaście analizowanych banków usługę cash back oferuje piętnaście banków. Nie można z niej skorzystać w BOŚ S.A. i Raiffeisen Banku Polska S.A.
- Usługa jest bezpłatna w dziesięciu bankach: w Banku Handlowym w Warszawie S.A., ING Banku Śląskim S.A., mBanku S.A., Banku Pocztowym S.A., Banku Millennium S.A., Alior Banku S.A., Credit Agricole Banku Polska S.A., Euro Banku S.A., Deutsche Banku Polska S.A. i Getin Noble Banku S.A.
- Opłatę pobiera pięć banków: Bank Zachodni WBK S.A. - 1,50 zł, PKO BP S.A. Krakowski Bank Spółdzielczy – po 1,00 zł, Bank Pekao S.A. – 0,99 zł i Bank BGŻ BNP Paribas S.A. – 0,50 zł.
- Limit wypłaty w ramach tej usługi dla kart z logo MasterCard wynosi 500,00 zł, a dla kart z logo Visa możliwa jest wypłata do kwoty 300,00 zł.

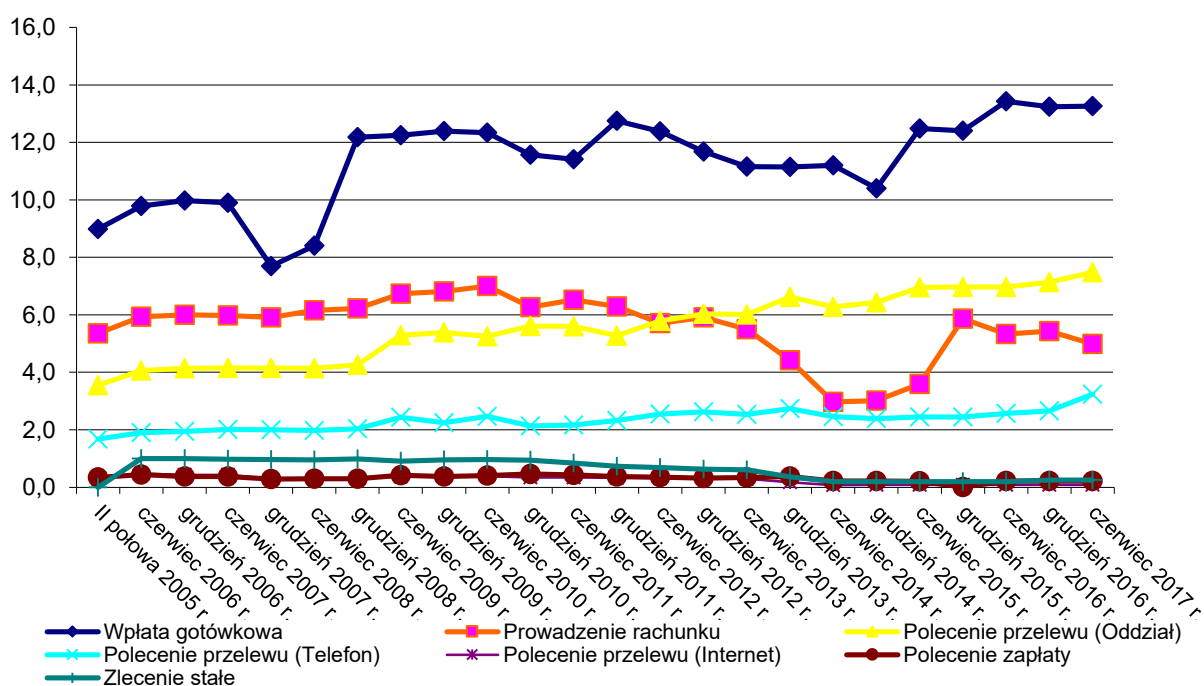
Szczegółowe informacje nt. opłat w złotych stosowanych przez polskie banki i związanych z obsługą kart debetowych w czerwcu 2017 r. prezentuje Załącznik nr 2.

5. Tendencje zmian średnich cen ważonych poszczególnych badanych usług płatniczych w okresie od 2005 r.

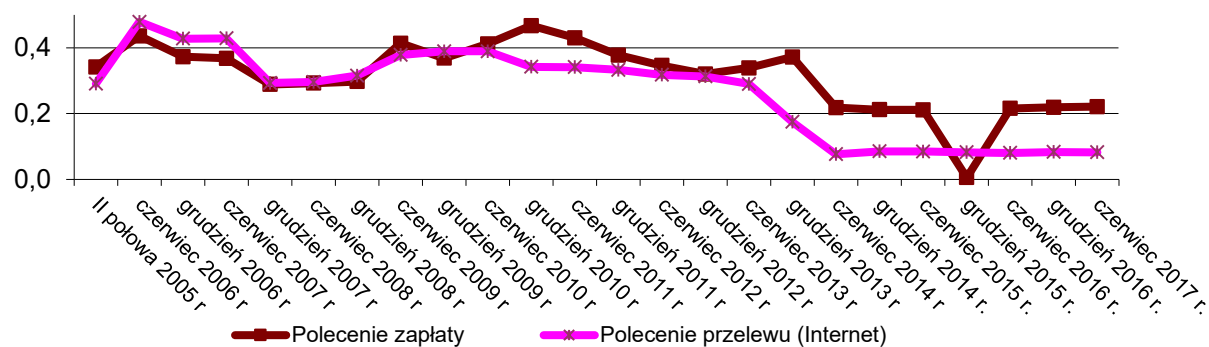
Porównanie średnich cen ważonych poszczególnych badanych usług płatniczych w okresie od II połowy 2005 r., tj. od momentu rozpoczęcia analiz ww. cen przez DSP, do czerwca 2017 r. prezentuje wykres nr 1. Zastosowano w nim średnią ważoną, gdzie tzw. wagą jest pozycja banku na rynku mierzona wielkością jego sumy bilansowej. Dzięki takiemu założeniu uzyskana średnia zbliża się najbardziej do cen poszczególnych usług w bankach o największym udziale w rynku. Na wykresie nr 1 widać zmiany średnich cen spowodowane decyzjami o podwyżkach lub obniżkach największych banków, podczas gdy takie same lub nawet większe ruchy cenowe dokonywane przez mniejsze banki pozostają na wykresie prawie niezauważalne.

Na przestrzeni analizowanych lat wyraźnie widoczna jest różnica między ceną najwyższą, odnoszącą się do usług opartych na obsłudze manualnej (wpłata gotówkowa i polecenie przelewu złożone w oddziale), a cenami niższymi, odnoszącymi się do usług preferowanych przez banki, tj. przelewu składanego przez Internet i polecenia zapłaty. Potwierdza to stosowaną dotychczas politykę banków, zachęcającą klientów do stosowania najmniej pracochłonnych z punktu widzenia banków i umożliwiających jak największą automatyzację kanałów komunikacji.

Wykres nr 1. Tendencje zmian średnich ważonych poszczególnych usług płatniczych w okresie od II połowy 2005 r. do czerwca 2017 r.

Wykres nr 2. Tendencje zmian średnich ważonych w zakresie polecenia zapłaty i polecenia przelewu (Internet) w okresie od II połowy 2005 r. do czerwca 2017 r.

Wykres nr 1 i wykres nr 2 są odzwierciedleniem danych obejmujących w czerwcu 2017 r. grupę siedemnastu banków.

Przechodząc do analizy poszczególnych średnich ważonych usług, można stwierdzić, że:

- Wpłata gotówkowa – średnia ważona cena minimalna wpłaty gotówkowej wyniosła w czerwcu 2016 r. 13,42 zł, w grudniu 2016 r. 13,24 zł, a w czerwcu 2017 r. 13,27 zł. Utrzymuje się w zasadzie na niezmiennym poziomie. Nie było zmian cenowych w zakresie opłat dotyczących tej usługi w I półroczu 2017 r. Średnia ta nadal pozostaje na najwyższym poziomie spośród badanych usług płatniczych.
- Prowadzenie rachunku bankowego – średnia ważona opłata za prowadzenie rachunku wyniosła w czerwcu 2016 r. 5,33 zł, w grudniu 2016 r. 5,42 zł, a w czerwcu 2017 r. 4,99 zł. W I półroczu 2017 r. miały miejsce dwie zmiany w zakresie tej opłaty, mianowicie podniesienie opłaty za prowadzenie rachunku z 0 zł do 10,00 zł w Banku Pocztowym S.A. i obniżenie tej opłaty z 10,00 zł do 0 zł w Banku BGŻ BNP Paribas S.A. Na obniżenie średniej ważonej tej opłaty wpłynęła obniżka opłaty w Banku BGŻ BNP Paribas S.A.
- Polecenie przelewu zlecane w oddziale – średnia ważona opłata w czerwcu 2016 r. wyniosła 6,96 zł, w grudniu 2016 r. 7,14 zł, a w czerwcu 2017 r. 7,49 zł. Wzrost średniej ważonej wynika ze wzrostu opłaty za polecenie przelewu zlecane tą drogą w Banku Handlowym w Warszawie S.A. z 10,00 zł do 20,00 zł.
- Polecenie przelewu zlecane przez telefon – średnia cena za tę usługę wyniosła w czerwcu 2016 r. 2,57 zł, w grudniu 2016 r. 2,66 zł, a w czerwcu 2017 r. 3,24 zł.

Wzrost wynika z podniesienia opłaty za polecenie przelewu realizowane telefonicznie w bankach: Banku Handlowym w Warszawie S.A. z 10,00 zł do 20,00 zł, w BOŚ S.A. z 0 zł do 5,00 zł i w Banku BGŻ BNP Paribas S.A. z 3,00 zł do 6,00 zł.

- Polecenie przelewu zlecane przez Internet – średnia cena ważona za realizację ww. instrumentu w czerwcu i grudniu 2016 r. wynosiła 0,08 zł. W analizowanym okresie również wynosi również 0,08 zł. Nie było zmian cenowych w tym okresie dla tej usługi.
- Polecenie zapłaty – średnia ważona dla tego instrumentu płatniczego w czerwcu i w grudniu 2016 r. 0,22 zł. W analizowanym okresie również wynosi również 0,22 zł. Nie było zmian cenowych w tym okresie dla tej usługi.
- Zlecenie stałe – średnia opłata za realizację ww. instrumentu płatniczego wynosiła w czerwcu 2016 r. 0,19 zł, w grudniu 2016 r. 0,25 zł. W analizowanym okresie również wynosi również 0,25 zł. Nie było zmian cenowych w tym okresie dla tej usługi.

6. Podsumowanie

6.1. Czynniki zewnętrzne wpływające na politykę opłat

Pierwsze półrocze 2017 r. dla sektora bankowego to nadal okres:

- niskich stóp procentowych, które pozostały na niezmiennym poziomie, i
- niskich stawek interchange, które od stycznia 2015 r. wynoszą dla kart debetowych 0,2%, a dla kart kredytowych 0,3%.

W tym okresie banki zobowiązane były ponosić następujące zobowiązania:

- podatek od niektórych instytucji finansowych, zwany potocznie podatkiem bankowym. Podatek obowiązuje od lutego 2016 r. i wynosi 0,44% wartości aktywów. W czerwcu 2017 r. podatek bankowy zapłaciło 18 banków komercyjnych i 1 oddział instytucji kredytowej (dane z „Syntetycznej informacji na temat wpływu podatku od niektórych instytucji finansowych na sytuację banków komercyjnych”, sierpień 2017 r., KNF). Lista podatników nie zmieniła się od lipca 2016 r. Łącznie banki zapłaciły 4.991,8 mln zł. W pierwszym półroczu 2016 r. zapłaciły 1.432,0 mln zł (od lutego 2016 r.), a w pierwszym półroczu 2017 r. 1.793,9 mln zł (dane KNF).
- wpłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Od 2017 nastąpiła zmiana sposobu naliczania składek. Zgodnie z nową ustawą o systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, kwota składek przypadająca na dany kwartał od każdego podmiotu jest indywidualnie wyliczana przez BFG i podawana co kwartał (będzie płatna również co kwartał, tak jak począwszy od 2016 roku). Zmiany wiążą się także z likwidacją opłaty ostrożnościowej, którą zastąpiła składka na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków i fundusz przymusowej restrukturyzacji kas.
- wpłaty na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców, który uruchomiony został w BGK z początkiem 2016 r. z przeznaczeniem dla osób fizycznych, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, a zobowiązane są do spłaty rat kredytu mieszkaniowego. Wysokość składek dla banków określono proporcjonalnie do wielkości posiadanego portfela kredytów mieszkaniowych, których opóźnienie w spłacie przekracza 90 dni.

Wyniki sektora w I półroczu 2017 r. i w analogicznych okresach lat 2014-2016 prezentuje poniższe zestawienie:

Wyniki finansowe sektora bankowego w latach 2014-2017 (w mln zł)

Rok	Przychody z tyt. odsetek	Koszty z tyt. odsetek	Wynik z tyt. odsetek	Przychody z tyt. opłat i prowizji	Koszty z tyt. opłat i prowizji	Wynik z tyt. opłat i prowizji	Wynik z tyt. dział. bankowej	Wynik finansowy
30.06. 2014	29.570	10.896	18.675	9.048	2.107	6.941	29.330	8.662
30.06. 2015	25.967	8.946	12.021	8.407	1.747	6.660	27.845	7.926
30.06. 2016	26.544	8.058	18.487	8.151	1.877	6.274	30.998	8.277
30.06. 2017	28.344	7.806	20.538	8.794	1.956	6.838	30.437	6.876

Opracowanie własne, źródło: dane NBP

Analizując powyższe wyniki, należy stwierdzić, że najtrudniejszy dla banków był rok 2015, głównie z powodu obniżenia stawek interchange. W kolejnych okresach wyniki banków ulegają systematycznej poprawie. Banki tak układają swoją politykę depozytowo-kredytową, że pomimo utrzymującego się środowiska niskich stóp procentowych i niskich stawek interchange oraz wprowadzenia nowych obciążeń finansowych realizują dobre wyniki finansowe. Powyższe zestawienie pokazuje, że podstawowa działalność banków przynosi coraz lepsze wyniki. I tak:

- Przychody z tytułu odsetek w I półroczu 2017 r. wyniosły 28,3 mld zł i wzrosły w stosunku do I półrocza 2016 r. o 6,8% (wynosiły 26,5 mld zł), a wynik odsetkowy ukształtował się na poziomie 20,6 mld zł, wykazując wzrost w stosunku do analogicznego okresu r. ub. o 11,1%. (wynosił 18,5 mld zł). Uwagę zwracają koszty z tytułu odsetek, które, jak pokazuje powyższe zestawienie, począwszy od I półrocza 2014 r., ulegają systematycznemu obniżeniu. W I półroczu 2017 r. wyniosły 7,8 mld zł i spadły w stosunku do roku poprzedniego o 3,1%. Powyższe świadczy o polityce depozytowo-kredytowej banków ukierunkowanej na obniżanie oprocentowania depozytów przy jednoczesnym zwiększaniu oprocentowania niektórych pozycji kredytowych. Średnie ważone oprocentowanie terminowych depozytów złotych dla nowych umów (osoby fizyczne) obniżyło się z 1,8% w grudniu 2015 r. do 1,5% w czerwcu 2016 r. i 1,5% w grudniu 2016 r. oraz do 1,4% w czerwcu 2017 r. (dane NBP). Takiej z kolei polityce banków w zakresie depozytów sprzyjają utrzymujące się niskie stopy procentowe i systematyczny wzrost depozytów złotych gospodarstw domowych. Poziom depozytów złotych gospodarstw domowych na koniec 2015 r. wyniósł 610,0 mld zł, na koniec czerwca 2016 r. - 638,3 mld zł, na koniec grudnia 2016 r. - 664,9 mld zł, a na koniec czerwca 2017 r. 672,8 mld zł.

- Przychody z tytułu opłat i prowizji wyniosły na koniec I półrocza 2017 r. 8,8 mld zł i były wyższe w stosunku do czerwca 2016 r. o 7,9% (ukształtowały się na poziomie 8,2 mld zł). Podobnie ukształtował się wynik z tytułu opłat i prowizji, który na koniec czerwca 2017 r. wyniósł 6,8 mld zł i był wyższy w stosunku do I półrocza 2016 r. o 9,0 % (wynosił 6,3 mld zł).
- Wynik z tytułu działalności bankowej na koniec I półrocza 2017 r. wyniósł 30,4 mld zł i był o 1,8 % niższy niż w analogicznym półroczu 2016 r. (gdy wynosił 31,0 mld zł).
- Na obniżenie wyniku z tytułu działalności bankowej wpływ miały obciążenia z tytułu wpłat na BFG i z tytułu podatku bankowego, przede wszystkim dłuższy okres obowiązywania podatku bankowego w 2017 r. (6 miesięcy podczas, gdy w 2016 r. było to 5 miesięcy).
- Wynik finansowy netto na koniec I półrocza 2017 r. wyniósł 6,9 mld zł i był o 16,4% niższy niż w 2016 r. (wynosił 8,3 mld zł).
- Zwiększenie wyniku odsetkowego i wyniku prowizyjnego za I półrocze 2017 r. miało pozytywny wpływ na wynik finansowy sektora bankowego. O niższym wyniku finansowym netto na koniec I półrocza 2017 r. w stosunku do czerwca 2016 r. zdecydowało jednorazowe zdarzenie mające miejsce w czerwcu ubiegłego roku, tj. sprzedaż akcji Visa Europe o wartości 2,0 mld zł. Transakcja ta pozytywnie wpłynęła na wynik finansowy sektora bankowego w I półroczu 2016 r.
- Powyższe pozwala stwierdzić, że polityka banków w pierwszym półroczu 2017 r. została ukierunkowana zarówno na marże odsetkowe depozytowe i kredytowe jak i na opłaty i prowizje, przynosząc pozytywne wyniki z działalności podstawowej.

6.2. Podsumowanie zmian cenowych w pierwszym półroczu 2017 r.

Podsumowując zmiany cenowe w zakresie prowizji i opłat związanych z rozliczeniami pieniężnymi w złotych w polskim sektorze bankowym w pierwszym półroczu 2017 r., należy stwierdzić, że:

- Zmiany cenowe w zakresie standardowego rachunku płatniczego i wydanej do niego karty debetowej oraz usług z nimi związanych miały miejsce w ośmiu na siedemnaście analizowanych banków, przy czym zmiany te w zdecydowanej większości dotyczyły produktów i usług powiązanych z rachunkiem płatniczym i kartą debetową.
- Średnia miesięczna opłata za prowadzenie standardowego rachunku płatniczego dla klientów detalicznych w polskich bankach w I półroczu 2017 r. wyniosła 4,74 zł i utrzymała się na poziomie z grudnia 2017 r. (wynosiła 4,74 zł). W grupie analizowanych banków dwa banki dość mocno przemodelowały swoją ofertę

w zakresie rachunku płatniczego, są to: Bank Pocztowy S.A. i Bank BGŻ BNP Paribas S.A. Zmiany te w zakresie cenowym były odwróceniem cen dotychczas analizowanych rachunków płatniczych i per saldo nie wpłynęły na wysokość średniej miesięcznej opłaty za prowadzenie rachunku płatniczego w grupie analizowanych banków.

- Bank Pocztowy S.A. zamiast dotychczas analizowanego Poczтового Konta ZawszeDarmowego, które kosztowało miesięcznie 0 zł wprowadził Bliskie Konto Pocztowe, które kosztuje 10,00 zł lub 5,00 zł (niższa opłata dotyczy posiadaczy rachunków, którzy ukończyli 65 rok życia. Opłata ma charakter warunkowy, warunkiem zwalnającym z ponoszenia ww. opłaty jest wartość transakcji bezgotówkowych w ostatnim miesiącu na poziomie minimum 300,00 zł.
- Bank BGŻ BNP Paribas S.A. zamiast dotychczas analizowanego Konta Praktycznego, które kosztowało 10,00 zł miesięcznie (lub 0 zł w przypadku zapewnienia przynajmniej jednego wpływu w wysokości minimum 1.000,00 zł) wprowadził Konto Optymalne z opłatą miesięczną w wysokości 0 zł. Opłata ma charakter bezwarunkowy.
- W odniesieniu do rachunku płatniczego wzrosły:
 - Opłaty za polecenia przelewu do innych banków krajowych realizowane w placówce banku z 6,98 zł do 7,57 zł (o 8,46%). Jeden bank podniósł opłatę (Bank Handlowy w Warszawie S.A.).
 - Opłaty za polecenia przelewu realizowane do innych banków krajowych realizowane w systemie bankowości telefonicznej z 3,31 zł do 4,29 zł (o 29,6%). Dwa banki podniosły opłatę (Bank Handlowy w Warszawie S.A. i Bank BGŻ BNP Paribas S.A.).
 - Jeden bank wprowadził do oferty przelewy natychmiastowe z możliwością realizacji we wszystkich trzech kanałach: oddział i bankowość telefoniczna - opłata w wysokości 30,00 zł i Internet – opłata w wysokości 15,00 zł (Bank Handlowy w Warszawie S.A.).
- Średnia miesięczna opłata za użytkowanie karty debetowej w czerwcu 2017 r. wyniosła 5,07 zł i uległa zmniejszeniu o 0,14 zł (tj. o 2,6%) w stosunku do poprzedniego okresu (wynosiła 5,48 zł). Wprawdzie dwa banki podniosły miesięczną opłatę za użytkowanie karty debetowej, tj. Bank Handlowy w Warszawie S.A. z 6,00 zł do 8,00 zł i Raiffeisen Bank Polska S.A. z 3,00 zł do 6,00 zł, ale dwa inne wprowadziły zmiany w ofercie rachunków płatniczych i wydanych do nich kart debetowych, tj. Bank BGŻ BNP Paribas S.A. i Bank Pocztowy S.A. Obydwa banki wprowadziły darmowe, bezwarunkowe karty debetowe i ta zmiana zdecydowała o obniżeniu średniej miesięcznej opłaty.

- W odniesieniu do karty debetowej wydawanej do analizowanego rachunku płatniczego wzrosły:
 - Opłaty za wypłatę gotówki we własnych bankomatach i wskazanych przez banki sieciach bankomatów z 0 zł do 0,19 zł. Dwa banki podniosły tę opłatę (mBank S.A. i Bank Pocztowy S.A.).
 - Opłaty za wypłatę gotówki w bankomatach innych banków w kraju z 3,61 zł do 4,09 zł (o 13,3%). Podwyżka opłaty miała miejsce w czterech bankach (Bank Handlowy w Warszawie S.A., mBank S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A. i Alior Banku S.A.).
 - Opłaty za wypłaty gotówki w bankomatach zagranicą z 7,40 zł do 8,09 zł (o 9,3%). Opłata wzrosła w dwóch bankach (mBanku S.A. i Banku BGŻ BNP Paribas S.A.).
 - Trzy banki ograniczyły sieć bezprowizyjnych bankomatów (Bank Pocztowy S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A. i Raiffeisen Bank Polska S.A.).
 - Jeden bank wprowadził prowizję za przewalutowanie transakcji (Alior Bank S.A.) .
- Powyższe dane wskazują, że polityka cenowa banków w I półroczu 2017 r. ukierunkowana była na zmiany cenowe usług powiązanych z rachunkiem płatniczym i kartą debetową, w której preferowany jest internetowy kanał obsługi klienta, bezprowizyjne korzystanie z bankomatów ogranicza się do własnej sieci bankomatów i podnosi się opłaty za korzystanie z usług w obcych bankomatach. Ww. zmiany cenowe wprowadziło osiem spośród siedemnastu analizowanych banków, tj. o dwa banki więcej w stosunku do poprzedniego półrocza.
- Banki w ostrożny i wyważony sposób podchodzą do podniesienia bezpośrednich opłat w zakresie produktów o charakterze standardowym, tj. za prowadzenie rachunku płatniczego i użytkowanie karty debetowej.

Załączniki

Załącznik nr 1

Porównanie opłat w złotych stosowanych przez polskie banki za prowadzenie rachunku płatniczego oraz realizację wpłaty gotówkowej, polecenia przelewu i polecenia zapłaty na rachunki odbiorców w innych bankach dla klientów indywidualnych w grudniu 2016 r. i czerwcu 2017 r.

Załącznik nr 2

Porównanie opłat w złotych stosowanych przez polskie banki związanych z obsługą kart debetowych w grudniu 2016 r. i czerwcu 2017 r.

Załącznik nr 3

Porównanie opłat w złotych stosowanych przez polskie banki za realizację przelewu natychmiastowego i przelewu SORBNET2 na rachunki odbiorców w innych bankach dla klientów indywidualnych w grudniu 2016 r. i czerwcu 2017 r.

www.nbp.pl

